

[Niels Helveg Petersen]

af at investere i civil teknologi, også i lavteknologi af den art, som udviklingslandene i særlig grad har brug for ved udbygningen af deres økonomier, end af at være medproducenter af udstyr, hvis avancerede dele er udviklet uden for landets grænser.

Endvidere gør der sig det særlige gældende ved al form for våbeneksport, at det så langtfra at være et frit marked, som jeg nærmest måtte forstå at hr. Kaj V. Andersen antog, er det mest regulerede af alle markeder for industriprodukter. Våben og våbensystemer sælges ikke frit, men er alle steder undergivet politiske reguleringer. Der er ikke her tale om, at den dygtigste producent uden videre får ordrerne. Der er tale om, at når der placeres våbenordrer, går de til de lande, hvor det nu engang politisk er mest hensigtsmæssigt at afgive ordrerne. Derfor er det også ud fra et industripolitisk synspunkt på længere sigt bedre for et land som Danmark at investere og sætte kræfterne ind på områder, hvor vi har en mulighed for varigt at gøre os gældende.

En selvstændig årsag til, at vi har fremsat forslaget, er uklarheden i den gældende lovgivning om, hvad der egentlig er krigsmateriel. Der er sket en voldsom udvikling militærteknologisk, og hvad der var krigsmateriel for få år siden, er ikke det samme som det, der er krigsmateriel i dag.

Ministeren omtalte den administration af den gældende lov, som man i dag følger. Den administrative praksis er således tilrettelagt, at vi ikke eksporterer til lande, hvor der er risiko for, at våben kan blive anvendt, hvorimod vi giver eksporttilladelser til områder, hvor der er en sandsynlighed for, at de ikke vil blive det.

Det er ikke nogen enkel administration af en lovgivning. Der er en række lande, hvor det er vanskeligt at træffe afgørelse om, hvorvidt våben kan tænkes at blive bragt i anvendelse eller ikke, og jeg synes, at vi under alle omstændigheder skal være klar over, at ganske uanset hvilke administrative og politiske indvendinger man kan rejse imod vort forslag, har man allerede i den nugældende lovgivning en række af de sondringsproblemer, som man har nævnt i forbindelse med det radikale forslag. Det er ikke sådan, at de nugældende bestemmelser er nemme at administrere, tværtimod. De er meget vanskelige at administrere, og vi mener, det vil

være bedre politisk at skære igennem og sige, at vi ikke ønsker våbeneksport, fremfor at gå ind i de meget vanskelige afgørelser, man i dag skal ind i.

Jeg forstod på ministeren, at han var villig til at se på selve den anordning, der knytter sig til våbenloven, og revidere den. Jeg lyttede med interesse, og jeg håber, at der i dette ikke kun gemmer sig et tilsagn om en teknisk forbedring, men at der måske også kunne være en åbning i den retning, som vi kunne ønske. Vi ønsker i hvert fald i udvalget nøje at diskutere netop dette spørgsmål med ministeren.

Jeg skal gøre et par bemærkninger om specielt ministerens indlæg. For det første siger han – og det er gået igen fra flere taleres side –: vi vil kun være med til våbeneksportforbud som led i en samlet opgørelse af problemet, hvor alle lande bidrager. Det er karakteristisk for situationen på nedrustningsområdet. Alle bedyrer, at de gerne vil nedruste, alle bedyrer, at det bestemt ikke er dem, der bidrager til oprustningen, alle venter på, at de andre skal begynde, og Danmark er faktisk et af de få lande her på jordkloden, der kunne gøre det. Netop i forlængelse af vores diskussion i går om nedrustningen, hvor vi måtte spørge os selv, hvad et land som Danmark konkret kan gøre for at medvirke til at sætte en proces i gang, der fremmer nedrustningen, vil vi pege på, at her er der et område, hvor vi uden skadevirkninger, men med gunstige virkninger, kunne gå i spidsen og dermed give et eksempel for andre lande, der i øvrigt står trippende og venter på, at andre skal tage initiativer.

Et andet argument, som har været fremført af ministeren og flere andre talere, er dette, at ud af våbenproduktion kommer der banebrydende ny teknik, som kan være med til at stimulere beskæftigelsen.

Dertil er at sige for det første, at den banebrydende ny teknik som oftest er banebrydende ny teknik inden for våbenområdet, altså en selvaccelererende udvikling inden for våbenområdet, og for det andet, at jeg ikke ser noget som helst tegn på, at det er et land som Danmark, der står for den banebrydende ny teknik. Vi får som tidligere nævnt lov til at producere nogle af de mere banale dimser til de våbensystemer, vi bidrager til.